

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 21 września 2017 r.
w sprawie R. H.
oskarżonego z art. 284 § 2 k.k.
kasacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego S. P.,
od wyroku Sądu Okręgowego w R.,
z dnia 20 grudnia 2016 r., sygn. akt II Ka (...),
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w R.,
z dnia 31 maja 2016 r., sygn. akt II K (...)

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację, jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami procesu w postępowaniu kasacyjnym obciążyć oskarżyciela posiłkowego S. P.**

UZASADNIENIE

R. H. został oskarżony o to, że:

1. W okresie od 12 września 2008 roku do 15 września 2009 roku w D. woj. (...) będąc właścicielem Zakładu S. w R. dokonał przywłaszczenia gotówki w łącznej kwocie 26.000.00 zł na szkodę S. P. w ten sposób, że na podstawie przyjęcia zamówienia na budowę domku letniskowego przyjął w/w gotówkę, gdzie nie wykonał on zamówionego domku letniskowego jak też nie zwrócił otrzymanych pieniędzy,

tj. o czyn z art. 284 § 2 k.k.

2. W dniu 4 października 2008 roku w R. woj. (...) będąc właścicielem Zakładu S. w R. dokonał przywłaszczenia drzewa modrzewiowego w ilości 30 m³ o wartości 54.000.00 zł na szkodę S. P. w ten sposób, że na podstawie przyjęcia zamówienia na budowę domku letniskowego przyjął w/w gotówkę, gdzie nie wykonał on zamówionego domku letniskowego jak też nie zwrócił otrzymanego materiału,
tj. o czyn z art. 284 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 31 maja 2016 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w R. orzekł w następujący sposób:

I. w ramach czynów zarzuconych oskarżonemu w akcie oskarżenia uznał go za winnego tego, iż:

- w dniu bliżej nieokreślonym w okresie od 12 września 2008 r. do jesieni 2013 r. w R. będąc właścicielem zakładu S. w R. dokonał przywłaszczenia pieniędzy w łącznej kwocie 26000 zł na szkodę S. P. w ten sposób, że na podstawie przyjętego zamówienia na budowę domku letniskowego przyjął gotówkę w w/w sumie tytułem zadatku za wykonanie domku i nie wykonał on na rzecz S. P. zamówionego domku oraz nie zwrócił otrzymanego zadatku pomimo wezwań ze strony pokrzywdzonego, co wyczerpuje znamiona czynu z art. 284 § 2 k.k.,

- w dniu bliżej nieokreślonym w okresie czasu od sierpnia 2008 r. do jesieni 2013 r. w R. będąc właścicielem zakładu S. w R. dokonał przywłaszczenia ok. 30 m³ drewna modrzewiowego wartości 54000 zł na szkodę S. P., w ten sposób, że na podstawie przyjętego zamówienia na

budowę domku letniskowego przyjął w/w drewno i nie wykonał on na rzecz S. P. zamówionego domku oraz nie zwrócił otrzymanego drewna, co wyczerpuje znamiona czynu z art. 284 § 2 k.k.,

przy czym czynów tych dopuścił się działając w krótkich odstępach czasu, w podobny sposób, tj. uznał go za winnego dokonania ciągu przestępstw określanego w art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za czyny te na mocy powołanych przepisów i art. 4 § 1 kk wymierzył mu karę roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności,

II. na mocy art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 5 lat,

III. na mocy art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego S. P. kwotę 82000 zł tytułem obowiązku naprawienia szkody.

Sąd Okręgowy w R. wyrokiem z dnia 20 grudnia 2016 r., sygn. akt II Ka (...), po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez obrońcę oskarżonego R. H. i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego S. P., zmienił zaskarżony wyrok w części dotyczącej zarzutu z pkt 1 aktu oskarżenia w ten sposób, że uniewinnił oskarżonego od tego zarzutu, a także uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej zarzutu z pkt 2 aktu oskarżenia i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w R. do ponownego rozpoznania.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego w R. w części dotyczącej rozstrzygnięcia o zmianie wyroku Sądu Rejonowego w zakresie pkt 1 aktu oskarżenia i uniewinnienia oskarżonego od tego czynu wniósł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego S. P., zarzucając rażąco i mającą wpływ na treść

zaskarżonego orzeczenia obrazę przepisów postępowania, w tym art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. oraz oparty o art. 438 pkt 3 k.p.k. zarzut błędu w ustaleniach faktycznych.

W konkluzji pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu.

Prokurator Prokuratury Rejonowej w D. w pisemnej odpowiedzi na kasację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego jest bezzasadna w stopniu oczywistym, uzasadniającym jej oddalenie w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Przede wszystkim należy przypomnieć, że poczynione w sprawie ustalenia faktyczne mogą być przedmiotem rozważań Sądu kasacyjnego tylko w dalszej perspektywie, np. przez pryzmat podniesionych zarzutów rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego. Rzecz jednak w tym, że w przedmiotowej sprawie pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wprost stawia zarzut błędu w ustaleniach faktycznych (pkt 2 kasacji) i w istocie oczekuje od Sądu Najwyższego, że skontroluje on poprawność dokonanych ustaleń faktycznych, wbrew dyspozycji art. 523 § 1 k.p.k. Z przepisu tego wprost wynika, że niedopuszczalne jest kwestionowanie w trybie kasacji zasadności dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych, a tym samym Sąd Najwyższy przy rozpoznaniu kasacji nie jest władny dokonywać ponownej oceny dowodów i w oparciu o tak przeprowadzoną własną ocenę sprawdzać poprawność

dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 1996 r., II KKN 63/96, OSNKW 1997, z. 1-2, poz. 11; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2017 r., IV KK 66/17, LEX nr 2304249*).

Z kolei zarzut dotyczący obrazy zasady swobodnej oceny dowodów tj. art. 7 k.p.k. sprowadza się do kwestionowania dokonanej przez Sąd odwoławczy oceny umowy łączącej R. H. ze S. P. oraz jej skutków. Wskazać tym samym należy, że nie ulega wątpliwości, iż przedmiotem czynności wykonawczej przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. może być tylko cudza rzecz ruchoma. Sprawcy bowiem musi towarzyszyć cel pozbawienia osoby powierzającej jej własności, a więc rzecz powierzona musi być dla sprawcy „cudza”. Z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych wynika, że pokrzywdzony przekazał oskarżonemu łącznie kwotę 26000 zł, które miały być przeznaczone na wybudowanie domku letniskowego oraz zaliczone na poczet ceny. W świetle tych ustaleń wpłacona przez S. P. kwota pieniężna nie była powierzona R. H. z obowiązkiem zwrotu, lecz doszło do przeniesienia własności poszczególnych sum pieniężnych z chwilą przeniesienia posiadania rzeczy (art. 155 § 2 k.c.). Była to bowiem forma uiszczenia części wynagrodzenia określonego umową, co wyklucza możliwość przywłaszczenia cudzej rzeczy ruchomej. W tym zaś zakresie przywołać należy dominujące stanowisko prezentowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, że nie stanowi przedmiotu sprzeniewierzenia rzecz ruchoma, która została powierzona sprawcy w sytuacji, gdy treść umowy stanowiącej podstawę przekazania rzeczy wskazuje na przeniesienie własności tej rzeczy na sprawcę (*por. np. postanowienie SN z dnia 28 września 2005 r., V KK 9/05, LEX nr 164266; postanowienie SN z dnia 28 września 2005 r., V KK 9/05, LEX nr*

164266; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 28 stycznia 2013 r., II AKa 293/12, LEX nr 1282760; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 5 grudnia 2013 r., II AKa 388/13, LEX nr 1416486; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 2 kwietnia 2014 r., II AKa 122/13, LEX nr 1474565).

O ile w judykaturze zajmowano również stanowisko odmienne (zob. wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 24 października 2013 r., IV Ka 847/13, LEX nr 1719418; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 stycznia 2014 r., II AKa 382/13, LEX nr 1428241), to jednak były to stanowiska odosobnione, które nie miały oparcia w prawie cywilnym. Zgodnie bowiem z art. 627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. W braku odmiennej umowy, przyjmującemu zamówienie należy się wynagrodzenie w chwili oddania dzieła, co wynika z art. 642 § 1 k.c. W przedmiotowej sprawie R. H. zawarł ze S. P. umowę, w której zobowiązał się do wybudowania konstrukcji domku drewnianego, a pokrzywdzony zobowiązał się do uiszczenia na rzecz oskarżonego określonego pieniężnego wynagrodzenia, które miały zostać przeznaczone na wybudowanie domku i zostać zaliczone na poczet ceny. Z łączącej strony umowy, której treść mieści się w granicach wyznaczonych przez przepis art. 353¹ k.c., wynika, że przyjmujący zamówienie stał się właścicielem środków pieniężnych otrzymanych z tytułu wynagrodzenia od zamawiającego i nie byłby zobowiązany do ich zwrotu, jeżeli dzieło zostałoby należycie wykonane.

Zawierając umowę o dzieło S. P. zobowiązał się do zapłaty części wynagrodzenia przed przystąpieniem przez R. H. do wykonywania tego dzieła, a następnie przekazał mu łącznie 26000 zł. Pieniądze te stały się zatem

własnością R. H., natomiast po tym, jak nie doszło do wykonania umowy, S. P. uzyskał roszczenie o zwrot świadczenia spełnionego na rzecz R. H. z tytułu zapłaty części wynagrodzenia. Temu roszczeniu odpowiada obowiązek oskarżonego do rozliczenia się z otrzymanej zaliczki. Zgodnie z art. 284 § 2 k.k., sprawcą przestępstwa sprzeniewierzenia może być tylko ten, kto przywłaszcza sobie powierzoną mu cudzą rzecz ruchomą (pieniądze – w myśl art. 115 § 9 k.k. – stanowią rzecz ruchomą). R. H. stał się właścicielem wręczonych mu środków pieniężnych, a zatem nie popełnił przedmiotowego przestępstwa, natomiast roszczenie o zwrot zaliczki ma charakter cywilnoprawny. Powyższego nie zmieniałoby również to, gdyby nawet przyjąć, że S. P. przekazał oskarżonemu 26000 zł tytułem zadatku, albowiem w takim wypadku R. H. byłby zobowiązany jedynie do zwrotu podwójnej wysokości otrzymanej kwoty.

To zaś prowadzi do wniosku, że zarzut naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 7 k.p.k. nie jest zasadny. Sąd Okręgowy miał prawo do odmiennej oceny prawnej zebranego w sprawie materiału dowodowego (art. 437 § 2 k.p.k.). W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd ten przedstawił tok swojego rozumowania oraz wyprowadzony z niego wniosek co do braku podstaw do przypisania oskarżonemu przestępstwa z art. 284 § 2 k.k., a przedstawiona na poparcie tego stanowiska argumentacja jest w pełni przekonująca.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie, przy czym kosztami procesu w postępowaniu kasacyjnym obciążył oskarżyciela posiłkowego S. P.

